

**Deloitte.**

# Prioritizacija potreb strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje **2021-2027**



Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje



REPUBLIKA SLOVENIJA  
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,  
GOZDARSTVO IN PREHRANO

# Pripravljalci poročila

**Naročnik  
vrednotenja:**

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano  
Dunajska 22  
1000 Ljubljana

Kontaktna oseba: Zvonko Hardi

**Izvajalec  
vrednotenja:**

Deloitte d.o.o.  
Oddelek poslovnega svetovanja  
Dunajska cesta 165  
1000 Ljubljana

**Podizvajalec:**

Kmetijski inštitut Slovenije (KIS)  
Hacquetova ulica 17  
1000 Ljubljana, Slovenija

**Projektna skupina:**

Vodja projekta:

- Gregor Skender, Deloitte

Člani projektne skupine:

- Ana Kržič, Deloitte

Strokovnjaki, vključeni v posvetovanje:

- Tomaž Cunder, KIS
- Ben Moljk, KIS
- Jože Verbič, KIS
- Matej Bedrač, KIS
- Tanja Travnikar, KIS
- Irena Bertancelj, KIS
- Janez Sušin, KIS
- Borut Vrščaj, KIS

Odgovorna oseba:

- Mitja Kumar, partner

**Datum in kraj  
priprave:**

Ljubljana, Januar 2021

## Seznam kratic

<b>EU</b>	Evropska unija
<b>EK</b>	Ekološko kmetijstvo
<b>FFS</b>	Fitofarmacevtska sredstva
<b>KOPOP</b>	Kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila
<b>OMD</b>	Območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost
<b>OVE</b>	Obnovljivi viri energije
<b>PRP</b>	Program razvoja podeželja
<b>SC</b>	Specifični cilj
<b>SKP</b>	Skupna kmetijska politika

## Povzetek

V okviru projekta prioritizacije potreb strateškega načrta skupne kmetijske politike (SKP) za obdobje 2021–2027, ki so bile prepoznane v okviru SWOT analize in analize potreb strateškega načrta SKP, smo opredelili 4 merila (primerjava z EU povprečjem ali pregled trendov v Sloveniji, zmožnost trga za naslavljanje potreb, kompleksnost in sinergije) glede na katere smo podali ocene za posamezno potrebo in jih po končnem seštevku ocen vseh štirih meril razporedili glede na količino dodeljenih točk v skupni tabeli in glede na posamezen specifični cilj. Potrebe smo tako razporedili od najvišje prioritete do najnižje.

Pričakovano so se visoko uvrstile potrebe usmerjene v izboljšanje dohodkovnega položaja kmetij, kot so »boljša tržna organiziranost pridelovalcev za skupen nastop na trgu in krepitev neposrednega trženja pridelovalcev« in »boljša tržna organiziranost za skupen nastop na trgu za področje gozdarstva«. Od potreb, usmerjenih v varovanje okolja in biodiverzitete, sta se je najvišje uvrstili potrebi »ohranjanje kmetijskih in gozdnih tal« ter »povečanje OVE in učinkovita rabe energije pri primarni pridelavi hrane«.

Prioritizacijo potreb je sicer najbolj smotno gledati na ravni posameznega specifičnega cilja (SC), saj so posamezne potrebe v skupni preglednici morda uvrščene nižje, vendar pa so znotraj specifičnega cilja uvrščene visoko. Potrebe z najvišjo prioriteto, glede na specifične cilje so tako:

- SC1: Zagotavljati stabilnost dohodka KMG;
- SC2: Tehnološki razvoj živilsko-predelovalne panoge, vključno z digitalizacijo in prehodom v krožno gospodarstvo;
- SC3: Boljša tržna organiziranost pridelovalcev za skupen nastop na trgu in krepitev neposrednega trženja pridelovalcev;
- SC4: Povečanje OVE in učinkovita rabe energije pri primarni pridelavi hrane;
- SC5: Ohranjanje kmetijskih in gozdnih tal;
- SC6: Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja za področje naravovarstva;
- SC7: Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev
- SC8: Spodbujanje zaposlovanja in podjetništva na podeželju
- SC9: Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje

# KAZALO

Povzetek.....	3
Uvod .....	5
Metodologija razvrstitve potreb.....	5
Oprelitev meril.....	5
Omejitve .....	7
Prioritizacija vseh potreb.....	9
Prioritizacija potreb po specifičnih ciljih .....	11
Priloge.....	23

## Uvod

Namen projekta je določitev meril za prioritizacijo in glede na izbrana merila izvedba prioritizacije potreb SKP za obdobje 2021–2027, ki so bile prepoznane v okviru SWOT analize in analize potreb strateškega načrta SKP. Prioritizacija potreb bo služila kot podlaga za pripravo intervencijske logike strateškega načrta ter načrtovanju spremljanja, zbiranja podatkov in ureditve izvajanja strateškega načrta SKP.

Pri izvedbi prioritizacije smo se posvetovali s strokovnjaki Kmetijskega inštituta Slovenije.

## Metodologija razvrstitve potreb

Za izvedbo prioritizacije potreb smo opredelili 4 merila, na podlagi katerih smo vsaki potrebi dodelili posamezno število točk, seštevek točk vseh meril pa predstavlja podlago za samo razvrstitev potreb od bolj do manj pomembnih. Pri vsakem merilu smo uporabili numerično lestvico z razponom od 1 do 5, kar pomeni, da lahko posamezna potreba prejme skupno največ 20 točk po vseh 4 merilih. Glede na skupno oceno vseh meril smo potrebe razvrstili na način, da visoka skupna ocena pomeni najvišjo prioriteto, saj nam to pove, da je potreba v večji meri v neskladju z željenim stanjem in ima naslavljanje le-te velik vpliv na izboljšanje stanja v kmetijstvu, medtem ko nizka skupna ocena pomeni nižjo prioriteto.

## Opredelitev meril

### 1. Primerjava s povprečjem Evropske unije (EU) ali pregled trendov v Sloveniji

V okviru kriterija »Primerjava s povprečjem EU ali pregled trendov v Sloveniji« se za vsako potrebo izračunavajo ključni kazalniki, ki sodijo v okvir posameznega specifičnega cilja, na katerega se potreba nanaša. Izračun točk za vsako potrebo sledi trem ključnim korakom.

#### a) Opredelitev vrednosti kazalnikov

Opredelijo se vrednosti za **tri vrste kazalnikov**:

- Kvantitativni kazalniki za Slovenijo, ki se nadalje delijo na:
  - o Kazalnike s polnimi časovnimi vrstami (tj. manj kot 6 manjkajočih vrednosti v časovni vrsti za obdobje 2010 do 2019)
  - o Kazalnike s pomanjkljivimi časovnimi vrstami (tj. 6 ali več manjkajočih vrednoti v časovni vrsti za obdobje 2010 do 2019)
- Kvantitativne kazalnike za EU
- Kvalitativna strokovna ocena in opisna opredelitev oz. utemeljitev stanja v Sloveniji v primerjavi z EU v primeru potreb, za katere ni mogoče opredeliti kvantitativnih kazalnikov.

## b) Pretvorba vrednosti kazalnikov v točke

Kvantitativni kazalniki se pretvorijo v točke na 5-stopenjski ocenjevalni lestvici, pri čemer 1 točko pripišemo potrebam, za katero so značilni pozitivni trendi oz. ugodno stanje, 5 točk pa potrebam, za katere so značilni negativni trendi oz. slabo stanje na podlagi kazalnikov. Točke se določajo na naslednji način:

- I. Ocena za trendov za Slovenijo na podlagi medletne stopnje rasti za kvantitativne kazalnike za Slovenijo s polnimi časovnimi vrstami se izračuna medletna stopnja rasti (CAGR) v odstotkih. Za vsak kazalnik je pripravljena posebna ocenjevalna lestvica, na podlagi katere se pripiše ocena<sup>1</sup>.

$$CAGR = \left( \frac{EV}{BV} \right)^{\frac{1}{n}} - 1$$

- II. Ocena za trendov za Slovenijo na podlagi odstopanja od povprečja za kvantitativne kazalnike s pomanjkljivimi časovnimi vrstami se izračuna na način, da se zadnja vrednost primerja s povprečjem v %, nato pa se spet na podlagi ocenjevalne lestvice kazalniku pripiše ocena.
- III. Ocena na podlagi primerjave s povprečjem EU kjer so na voljo kvantitativni kazalniki tako na ravni EU kot tudi Slovenije se izračuna na način, da se zadnja vrednost za Slovenijo deli z vrednostjo kazalnika za EU, tej vrednosti pa se odšteje 1, s čimer se dobi stopnja odstopanja (tj. pozitivna ali negativna vrednost glede na EU povprečje). Na podlagi ocenjevalne lestvice se glede na pozitivno oz. negativno odstopanje pripiše ocena kazalnika.

Kvalitativnim kazalnikom se točke opredelijo na podlagi strokovne presoje upoštevajoč opredelitve oz. utemeljitve stanja.

## c) Združevanje vrednosti kazalnikov v enotno oceno potrebe

Končno število točk, dodeljeno potrebi na podlagi primerjave s povprečjem EU oz. pregleda trendov v Sloveniji se dodeli na različen način glede na to, ali so kvantitativni kazalniki na voljo ali ne.

V kolikor so kvantitativni kazalniki na voljo, se končna vrednost izračuna kot tehtano povprečje ocene trendov za Slovenijo (točki A oz. B zgoraj) in ocene na podlagi primerjave s povprečjem EU (točka C zgoraj). V kolikor obe vrsti kvantitativnih kazalnikov nista na voljo, se tehtano povprečje ne uporabi in se uporabi zgolj vrednost razpoložljivega kazalnika.

V kolikor kvantitativni kazalniki niso na voljo, se kot končno vrednost uporabi neposredno točke, dodeljene na podlagi strokovne presoje.

---

<sup>1</sup> Npr. 5 točk <-20%; 4 točke <-5-20%; 3 točke +/- 5%; 2 točki >+5-20%; 1 točka >+20%.

## 2. Zmožnost trga za naslavljanje potreb

Pri merilu naslavljanja potreb smo ocenjevali do kakšne mere je potrebno financiranje potrebe iz sredstev SKP, torej ali trg lahko naslovi to potrebo sam, ali je nujno potrebno financiranje SKP. Gre za opisno oceno, ki ji je pripisana številčna ocena na lestvici od 1 do 5. Oceno 5 smo dodelili potrebi, ki je trg ne more učinkovito sam nasloviti, posledično pa je nujno financiranje iz SKP, medtem ko smo oceno 1 dodelili potrebam, katere trg učinkovito naslavlja sam, financiranje SKP pa ni potrebno.

## 3. Kompleksnost

Pri tem merilu smo ocenjevali težavnost naslavljanja potrebe, in sicer smo preverjali ali bi en sam ukrep lahko uspešno naslovil potrebo, ali bi bilo potrebnih več, med seboj povezanih ukrepov, ter kolikšna bi bila težavnost priprave in izvedbe potencialnih ukrepov. Uporabili smo lestvico od 1 do 5, kjer ocena 5 pomeni, da je potrebo mogoče naslavljeti z enostavnimi, razumljivimi ukrepi, medtem ko ocena 1 pomeni, da je naslovitev potrebe kompleksna, potrebnih je več, med seboj povezanih ukrepov.

## 4. Sinergije

Preverili smo medsebojne sinergije posameznih potreb in sicer sta potrebi, ki sta v sinergiji dobili 1 točko, potrebi, ki nista med seboj povezani in nista v sinergiji, sta dobili 0 točk, v kolikor pa si potrebi nasprotujeta, jima je bila dodeljena -1 točka. Seštevek točk sinergijskih učinkov po potrebah je bil pretvorjen v ocenjevalno lestvico od 1 do 5 na podlagi ocenjevalne lestvice<sup>2</sup>.

## Omejitve

Ključna omejitev prioritizacije je ta, da potrebe niso pripravljene na isti ravni granularnosti, zato je v določenih nujnost naslovitve potrebe, ki je zapisana zelo splošno in široko, v primerjavi z ostalimi težko oceniti. Potreba, ki zajema širše področje in je bolj splošna, inherentno vsebuje večji pomen in s tem avtomatsko dobiva višje število točk, saj lahko naslavlja več področij naenkrat (primer takšne potrebe: »*Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in tehnološki razvoj kmetijskih gospodarstev, vključno s prehodom v krožno gospodarstvo*«).

Prioritizirane potrebe v nadaljevanju prikazujemo na seznamu vseh potreb, kot tudi po posameznih specifičnih ciljeh.

---

<sup>2</sup> 0-5 sinergijskih točk = 1 točka, 6-12 sinergijskih točk = 2 točki, 13-19 sinergijskih točk = 3 točke, 20-25 sinergijskih točk = 4 točke, 25-30 sinergijskih točk = 5 točk.





## Prioritizacija vseh potreb

Mesto	SC	Potreba	Skupno število točk
1	3	Boljša tržna organiziranost pridelovalcev za skupen nastop na trgu in krepitev neposrednega trženja pridelovalcev	17
2	3	Boljša tržna organiziranost za skupen nastop na trgu za področje gozdarstva	16
3	5	Ohranjanje kmetijskih in gozdnih tal	15,5
3	4	Povečanje OVE in učinkovita rabe energije pri primarni pridelavi hrane	15,5
4	1	Zagotavljati stabilnost dohodka KMG	15
4	8	Spodbujanje zaposlovanja in podjetništvo na podeželju	15
4	4	Prilagoditev kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe	15
5	5	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	14
5	2	Tehnološki razvoj živilsko-predelovalne panoge, vključno z digitalizacijo in prehodom v krožno gospodarstvo	14
5	3	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti med potrošniki	14
5	3	Povezovanje ekoloških proizvajalcev s ciljem večje prisotnosti ekoloških proizvodov na trgu in v verigah vrednosti	14
5	8	Razvoj krožnega gospodarstva in biogospodarstva na podeželju	14
5	4	Ohranjanje organske snovi v kmetijskih tleh	14
6	6	Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja za področje naravovarstva	13,5
6	7	Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev	13,5
6	4	Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja o podnebnih spremembah in trajnostni energiji	13,5
7	5	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka	13
7	2	Povečanje konkurenčnosti in tržne naravnosti majhnih kmetij, ki imajo tržni potencial	13
7	4	Zmanjševanje emisij TGP iz kmetijstva	13
7	7	Ustvarjanje novega delovnega mesta	13
7	7	Olajšanje dostopa do sredstev za naložbe	13
7	7	Omogočiti zagon kmetijske dejavnosti novim pristopnikom v kmetijstvo	13
7	4	Ohranitev in obnovitev kmetijskega in gozdnega potenciala po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	13
8	5	Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja za področje voda, tal in zraka	12,5
8	1	Zagotoviti primerljiv dohodkovni položaj KMG	12,5
9	2	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in tehnološki razvoj kmetijskih gospodarstev, vključno s prehodom v krožno gospodarstvo	12
9	2	Povečanje konkurenčnosti kmetij na gorskih območjih	12

<b>9</b>	6	Ohranjanje kmetijske kulturne krajine in krajinskih značilnosti	12
<b>9</b>	6	Ohranjanje oz. izboljšanje stanja kmetijske biotske raznovrstnosti	12
<b>9</b>	7	Poskrbeti za prenosnika	12
<b>9</b>	9	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	12
<b>10</b>	6	Ohranjanje oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst kmetijske krajine, zlasti na območjih Natura 2000	11,5
<b>11</b>	5	Spremembe v prostorskem načrtovanju	11
<b>11</b>	1	Zmanjševanje razlik v dohodku med KMG na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in KMG izven OMD	11
<b>11</b>	1	Zmanjšati izpostavljenost KMG vremensko/klimatskim tveganjem	11
<b>11</b>	1	Ohranitev proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč	11
<b>11</b>	5	Vzpostavitev in vodenje celovitega kakovostnega in javnosti odprtega informacijskega sistema za spremljanje vpliva podnebnih sprememb na kmetijstvo in gozdarstvo (npr. suše)	11
<b>11</b>	6	Ohranjanje ekosistemske storitve opraševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opraševalcev	11
<b>11</b>	9	Zmanjšati rabo fitofarmaceutskih sredstev (FFS)	11
<b>11</b>	4	Zagotovitev ustrezne tehnološke infrastrukture laboratorijev in ustrezne tehnološke in kadrovske opremljenosti za namen monitoringa ter zagotavljanja ustreznega nabora analitičnih metod ter krepitev sistema napovedovanja škodljivcev in bolezni rastlin in prognostičnih obvestil ter prenosa znanja v prakso	11
<b>12</b>	7	Dvig usposobljenosti in prenos znanja	10,5
<b>13</b>	2	Povečanje konkurenčnosti in tržne naravnosti ekoloških kmetij	10
<b>13</b>	2	Povečanje konkurenčnosti gozdarstva in tehnološki razvoj v gozdno-lesni verigi	10
<b>13</b>	3	Krepitev kratkih dobavnih poti in lokalnih trgov	10
<b>13</b>	6	Ohranjanje oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti v gozdovih	10
<b>13</b>	2	Učinkovito delovanje AKIS ter prenosa inovacij in znanja v prakso	9,5
<b>14</b>	8	Spodbujanje različnih oblik sodelovanja ter izboljšanje prenosa znanja in ter informiranje deležnikov na podeželju	9,5
<b>14</b>	3	Vzpostavitev in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano	9
<b>15</b>	5	Zagotovitev ustrezne tehnološke infrastrukture laboratorijev in ustrezne tehnološke opremljenosti za namen monitoringa ter zagotavljanja ustreznega nabora analitičnih metod ter krepitev sistema napovedovanja prognostičnih obvestil	9
<b>15</b>	8	Razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja in zagotavljanje infrastrukturnega razvoja na podeželju	9
<b>15</b>	9	Zmanjševanje izgub in odpadkov hrane	9

<b>15</b>	2	Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja ter prenosa znanja in inovacij v prakso za področje gozdarstva SC 10	8,5
<b>16</b>	9	Za bolj skrbno »upravljanje« s protimikrobnimi zdravili/antibiotiki za zdravljenje živali	8
<b>17</b>	3	Učinkovito delovanje AKIS-a ter prenosa inovacij in znanja v prakso	7,5
<b>18</b>	8	Socialna vključenost vseh prebivalcev	7

## Prioritizacija potreb po specifičnih ciljih

### Specifični cilj 1

Mesto	SC	Potreba	Skupno število točk
<b>1</b>	1	Zagotavljati stabilnost dohodka KMG	<b>15</b>
<b>2</b>	1	Zagotoviti primerljiv dohodkovni položaj KMG	<b>12,5</b>
<b>3</b>	1	Zmanjševanje razlik v dohodku med KMG na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost in KMG izven OMD	<b>11</b>
<b>3</b>	1	Zmanjšati izpostavljenost KMG vremensko/klimatskim tveganjem	<b>11</b>
<b>3</b>	1	Ohranitev proizvodnega potenciala in obsega kmetijskih zemljišč	<b>11</b>

Potreba »Zagotavljati stabilnosti dohodka KMG« je prejela najvišje število točk med potrebami prvega specifičnega cilja. Pri prvem merilu smo uporabili kazalnik podjetniški dohodek na PDM in ga primerjali s povprečjem EU za časovno vrsto od 2010 do 2019, prav tako pa smo gledali tudi trend v Sloveniji za isto časovno vrsto. V primerjavi s povprečjem EU močno zaostajamo, zato je pri tem merilu potreba dobila oceno 5, pri pregledu trendov pa je trend stabilen, zato je potreba dobila oceno 3. Glede na povprečje obeh ocen je tako potreba pri prvem merilu dobila oceno 4. Pri merilu naslavljanja potreb smo potrebi dodelili oceno 4, saj se stabilnost dohodka in tudi zmanjševanje razlik med sektorji in OMD/ne-OMD območji lahko zagotavlja z vzpostavitvijo stabilnih prodajnih poti, krajšanjem nabavnih in prodajnih poti ter diverzifikacijo prihodkovnih virov, pri čemer so tudi plačila iz naslova SKP pomemben dejavnik. Vseeno pa so potrebne tudi finančne vzpodbude za diverzifikacijo iz drugih, nekmetijskih virov financiranja (nacionalni, razvojni skladi, skladi za regionalni razvoj...).

Zagotavljanje primerljivega dohodka je rezultat kombiniranja različnih ukrepov SKP in dohodka ter ukrepov izven kmetijstva (npr. ukrepi socialne politike, ukrepi za malo gospodarstvo, itd.). Ker gre za skupek številnih vsebinsko različnih ukrepov, ki jih zagotavljamo tudi z drugimi javnimi politikami, smo pri ocenjevanju kompleksnosti podali oceno 3. Pri četrtem merilu smo gledali stopnjo sinergij potrebe z ostalimi potrebami in ker je zagotavljanje stabilnosti dohodka KMG v sinergiji z veliko ostalimi potrebami, smo pri tem merilu potrebi dodelili 4 točke.

»Zagotoviti primerljiv dohodkovni položaj KMG« je potreba, ki je prejela drugo najvišje število točk pri SC1. Pri prvem merilu smo s povprečjem EU primerjali kazalnik faktorskega dohodka v kmetijstvu, za isti kazalnik pa smo pogledali tudi trend zadnjih let in sicer smo uporabili časovno vrsto od 2010 do 2019. Zaradi zaostanka za povprečjem EU, je potreba prejela 4 točke, pri pregledu trendov pa je zaradi stabilnih vrednosti prejela 3 točke. Povprečje obeh ocen je torej pri prvem merilu 3,5 točke. Pri merilu naslavljanja potreb ocenjujemo, da zaradi številnih dejavnikov, ki negativno vplivajo na doseganje primernega/primerljivega dohodka iz kmetijske dejavnosti, kot so razdrobljena struktura, majhnost in nespecializiranost kmetij, slaba produktivnost, ipd., v prihodnjem desetletju ni mogoče pričakovati pomembnejših odmikov v pozitivno smer, zato je nadaljevanje naporov pri doseganju primerljivega dohodka iz naslova SKP nujno potrebno, zato smo potrebi dodelili 5 točk. K zagotavljanju stabilnega dohodka kmetijskih gospodarstev preko ohranjanja obsega proizvodnje v največji meri prispevajo neposredna plačila prvega stebra SKP. Poleg tega pa k stabilnosti dohodka pomembno prispevajo še ukrepi kot so investicije v osnovna sredstva in proizvodne procese ter sheme kakovosti. Enako kot pri zagotavljanju primerljivega dohodka, ukrepi SKP zasledujejo tudi druge cilje in potrebe po tehnoloških izboljšavah, uvajanju digitalnih tehnologij, krepitvi tržni položaj, vzporedno z njimi pa so potrebna tudi dodatna izobraževanja (inovacije, AKIS). Zagotavljanje primerljivega dohodka je rezultat kombiniranja različnih ukrepov SKP in dohodka ter ukrepov izven kmetijstva (npr. ukrepi socialne politike, ukrepi za malo gospodarstvo, itd.). Ker gre za skupek številnih vsebinsko različnih ukrepov, ki jih zagotavljamo tudi z drugimi javnimi politikami, smo pri ocenjevanju kompleksnosti podali oceno 1. Pri merilu sinergij je potreba dobila 3 točke, saj bi bila naslovitev potrebe v sinergiji z več ostalimi potrebami.

### **Specifični cilj 2**

<b>Mesto</b>	<b>SC</b>	<b>Potreba</b>	<b>Skupno število točk</b>
--------------	-----------	----------------	----------------------------

<b>1</b>	2	Tehnološki razvoj živilsko-predelovalne panoge, vključno z digitalizacijo in preходом v krožno gospodarstvo	<b>14</b>
<b>2</b>	2	Povečanje konkurenčnosti in tržne naravnosti majhnih kmetij, ki imajo tržni potencial	<b>13</b>
<b>3</b>	2	Povečanje produktivnosti, konkurenčnosti in tehnološki razvoj kmetijskih gospodarstev, vključno s preходом v krožno gospodarstvo	<b>12</b>
<b>3</b>	2	Povečanje konkurenčnosti kmetij na gorskih območjih	<b>12</b>
<b>4</b>	2	Povečanje konkurenčnosti gozdarstva in tehnološki razvoj v gozdno-lesni verigi	<b>10</b>
<b>4</b>	2	Povečanje konkurenčnosti in tržne naravnosti ekoloških kmetij	<b>10</b>
<b>4</b>	2	Učinkovito delovanje AKIS ter prenosa inovacij in znanja v prakso	<b>10</b>
<b>5</b>	2	Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja ter prenosa znanja in inovacij v prakso za področje gozdarstva SC 10	<b>9</b>

Potreba »Tehnološki razvoj živilsko-predelovalne panoge, vključno z digitalizacijo in preходом v krožno gospodarstvo« je prejela najvišje število točk med potrebami prvega specifičnega cilja. Pri prvem merilu smo uporabili kazalnik Produktivnost ŽPI (v 000 EUR), kjer smo zaradi rahlo padajočega trenda v zadnjih letih, potrebi dodelili 3 točke. Vsekakor ni zadržkov, da je modernizacija ŽPI sektorja podprta z naslova SKP, še posebno s stališča globalne konkurenčnosti ŽPI v članicah EU. Naslavljanje potrebe v Sloveniji pa ni skladno z analizo stanja. Prestrukturiranje ŽPI je vzpodbudil pritisk konkurence neodvisno od SKP. Podjetja so za to črpala sredstva iz številnih virov (nacionalne podpore, podpore SKP, razvojni skladi, bančna posojila). Z investicijami je sočasno prihajalo do digitalizacije in optimiziranja proizvodnje. S slednjo so podjetja iz ekonomske in tudi trženjske logike poskrbela za ti. krožno gospodarstvo. Potrebi pri drugem merilu posledično dodeljujemo oceno 3. Potrebo je sicer mogoče nasloviti z dokaj enostavnim ukrepom, zato ji pri merilu kompleksnosti dodelujemo 4 točke. Ker dosega potreba visoko stopnjo sinergije z ostalimi potrebami, je pri merilu sinergij potreba dosega 4 točke.

Na drugo mesto se je glede na prioritizacijo uvrstila potreba »Povečanje konkurenčnosti in tržne naravnosti majhnih kmetij, ki imajo tržni potencial«. V okviru ukrepov M04.1 in M04.2 so podprta zlasti večja KMG, tudi na OMD, vendar pa izgubljam segment manjših kmetij v okviru investicijskih podpor. Pri tem zaznavamo slab trend, zato je naslovitev potrebe bolj pomembna in smo ji pri prvem merilu dodelili 4 točke. Dojemljivost "majhnosti" kmetij s tržnim potencialom je različna glede na proizvodno usmeritev. Tako po obsegu in proizvodnji majhne sadjarske, zelenjadarske in vinogradniške kmetije dosegajo boljši dohodkovni položaj od kmetij s ti. butično proizvodnjo žit, živinorejsko proizvodnjo ipd. V kolikor bo merilo "majhnosti" ekonomski kazalnik (ali več), potem pri drugem merilu predlagam

enotno oceno 4. Vendar pa mora Slovenija interes pokazati tudi z drugimi viri financiranja (tudi nekmetski). Zagotavljanje konkurenčnosti je v tesni povezavi z zagotavljanjem primerljivega dohodka, ta pa je rezultat kombiniranja različnih ukrepov SKP in dohodka ter ukrepov izven kmetijstva (npr. ukrepi socialne politike, ukrepi za malo gospodarstvo, itd.). Ker gre za skupek številnih vsebinsko različnih ukrepov, ki jih zagotavljamo tudi z drugimi javnimi politikami, smo pri ocenjevanju kompleksnosti podali oceno 2. Ker dosega potreba visoko stopnjo sinergije z ostalimi potrebami, je pri merilu sinergij potreba dosega 4 točke.

### **Specifični cilj 3**

<b>Mesto</b>	<b>SC</b>	<b>Potreba</b>	<b>Skupno število točk</b>
<b>1</b>	3	Boljša tržna organiziranost pridelovalcev za skupen nastop na trgu in krepitev neposrednega trženja pridelovalcev	<b>17</b>
<b>2</b>	3	Boljša tržna organiziranost za skupen nastop na trgu za področje gozdarstva	<b>16</b>
<b>3</b>	3	Krepitev vključevanja v sheme kakovosti in prepoznavnosti shem kakovosti med potrošniki	<b>14</b>
<b>4</b>	3	Povezovanje ekoloških proizvajalcev s ciljem večje prisotnosti ekoloških proizvodov na trgu in v verigah vrednosti	<b>14</b>
<b>5</b>	3	Krepitev kratkih dobavnih poti in lokalnih trgov	<b>10</b>
<b>6</b>	3	Vzpostavitev in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano	<b>9</b>
<b>7</b>	3	Učinkovito delovanje AKIS-a ter prenosa inovacij in znanja v prakso	<b>7,5</b>

Pri SC3 je najvišje prioritizirana potreba »Boljša tržna organiziranost pridelovalcev za skupen nastop na trgu in krepitev neposrednega trženja pridelovalcev«. Pri prvem merilu smo oceno podali kvalitativno in sicer smo potrebi dodelili 5 točk, saj na osnovi podatkov o številu organizacij proizvajalcev močno zaostajamo za ostalimi članicami EU. Pri merilu naslavljanja potrebe ocenjujemo, da se na strani primarne predelave, zaradi potrebe po izboljšanju pogajalskega in ekonomskega položaja, kaže izrazita potreba po boljšem povezovanju s ciljem doseganja boljšega pogajalskega in ekonomskega položaja. Ker se hkrati povečuje tudi interes potrošnikov, ki želijo kupovati kakovostnejšo v lokalnem okolju pridelano hrano, je nujna boljša tržna organiziranost proizvajalcev, zato smo potrebi dodelili 5 točk. Pri merilu kompleksnosti smo potrebi dodelili 4 točke, saj je potrebo potrebno naslavljanje predvsem z izpopolnjevanjem doslej manj uspešnega ukrepa »Ustanavljanje skupin proizvajalcev«, zato je naslovitev potrebe manj kompleksna. Večja prepoznavnost in boljša organiziranost skupin proizvajalcev sta dve od osnovnih prioritiet za boljše delovanje shem, ukrepe za krepitev neposrednega trženja pridelovalcev pa je

potrebno usmeriti predvsem na področje naložb. Pri merilu sinergij je potreba prejela 3 točke.

Na drugem mestu glede na prioritizacijo znotraj SC3 je potreba »Boljša tržna organiziranost za skupen nastop na trgu za področje gozdarstva«, kjer smo ji pri prvem merilu glede na kvalitativno oceno dodeliti 5 točk, saj glede na veliko razdrobljenost na področju lastništva gozdov močno zaostajamo za ostalimi članicami EU. Pri merilu naslavljanja potreb ugotavljamo, da je podobno kot pri kmetijstvu tudi pri gozdarstvu nujno združevanje in povezovanje predvsem na pridelovalnem področju (racionalizacija del v gozdu, nabava repromateriala). V nekoliko bolj omejenem obsegu to velja tudi za področje predelave in trženja gozdnih sortimentov in lesnih proizvodov. Ker pa so na področju gozdarstva vendarle že vzpostavljene določene strukture, je ta potreba z vidika financiranja iz SKP nekoliko manj izrazita, zato smo ji dodelili 4 točke. Na področju gozdarstva je potrebno podpreti ustanavljanje skupin za nove pristope nastopanja na trgu, kar pa je mogoče nasloviti z dokaj enostavnim ukrepom, zato pri merilu kompleksnosti dodeljujemo 4 točke. Pri merilu sinergij je potreba prejela 3 točke.

#### **Specifični cilj 4**

<b>Mesto</b>	<b>SC</b>	<b>Potreba</b>	<b>Skupno število točk</b>
<b>1</b>	4	Povečanje OVE in učinkovita rabe energije pri primarni pridelavi hrane	<b>15,5</b>
<b>2</b>	4	Prilagoditev kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe	<b>15</b>
<b>3</b>	4	Ohranjanje organske snovi v kmetijskih tleh	<b>14</b>
<b>4</b>	4	Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja o podnebnih spremembah in trajnostni energiji	<b>13,5</b>
<b>4</b>	4	Zmanjševanje emisij TGP iz kmetijstva	<b>13</b>
<b>5</b>	4	Ohranitev in obnovitev kmetijskega in gozdnega potenciala po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	<b>13</b>
<b>6</b>	4	Zagotovitev ustrezne tehnološke infrastrukture laboratorijev in ustrezne tehnološke in kadrovske opremljenosti za namen monitoringa ter zagotavljanja ustreznega nabora analitičnih metod ter krepitev sistema napovedovanja škodljivcev in bolezni rastlin in prognostičnih obvestil ter prenosa znanja v prakso	<b>11</b>

Najvišje je glede na prioritizacijo potreb znotraj SC4 potreba »Povečanje OVE in učinkovita rabe energije pri primarni pridelavi hrane«. Pri prvem merilu smo gledali kazalnik proizvodnje OVE iz kmetijstva za časovno obdobje od 2010 do 2018. Trend v Sloveniji je negativen, zato smo dodelili oceno 4, medtem ko smo pri primerjavi s



povprečjem EU dodelili oceno 5, saj pri tem kazalniku za EU močno zaostajamo. Skupna ocena pri prvem merilu je tako 4,5. Ob tem poudarjamo, da metodika ne predvideva ocene potenciala za zagotavljanje OVE iz kmetijstva. Ta je glede na naravne danosti v Sloveniji razmeroma majhen, še posebej če ga ocenjujemo v kontekstu velikega potenciala, ki ga imamo v gozdarstvu. Pri merilu naslavljanja potreb smo potrebi dodelili oceno 3, saj trg lahko razmeroma dobro naslavlja učinkovito rabo energije pri primarni pridelavi hrane, zato financiranje iz SKP ni nujno potrebno. Povečanje rabe nekaterih OVE je v razmerah razdrobljenega kmetijstva (majhne kmetije) ekonomsko nezanimivo, nekatere pa bi lahko prepustili trgu. Ker je potrebo lahko nasloviti z dokaj jasnimi in enostavnimi ukrepi, pri tretjem merilu podajamo oceno 4, medtem ko je pri merilu sinergij potreba dobila oceno 4.

Na drugem mestu je potreba »Prilagoditev kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe«, kjer smo pri prvem merilu uporabili kvalitativno oceno in potrebi dodelili 4 točke, saj zaradi ne-programiranja prednostne naloge 5 v Programu razvoja podeželja (PRP), podnebne spremembe niso bile konkretno naslovljene in v tem vidiku močno zaostajamo za ostalimi EU državami. Trg lahko le v manjšem obsegu naslavlja prilagajanje podnebnim spremembam. Predvsem za izgradnjo večje infrastrukture je potrebno financiranje iz naslova SKP, zato potrebi pri drugem merilu dodeljujemo oceno 4. Pri merilu kompleksnosti smo ji prav tako dodelili oceno 4, saj za prilagajanje kmetijskih gospodarstev podnebnim spremembam obstajajo številni enostavni ukrepi, nekateri, sicer zelo učinkoviti, pa terjajo zelo kompleksne rešitve (npr. zagotavljanje vode za namakanje). Pri sinergijah je potreba prejela oceno 3.

### **Specifični cilj 5**

<b>Mesto</b>	<b>SC</b>	<b>Potreba</b>	<b>Skupno število točk</b>
<b>1</b>	5	Ohranjanje kmetijskih in gozdnih tal	<b>15,5</b>
<b>2</b>	5	Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda	<b>14</b>
<b>3</b>	5	Zmanjševanje izpustov TGP in amonijaka	<b>13</b>
<b>4</b>	5	Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja za področje voda, tal in zraka	<b>12,5</b>
<b>5</b>	5	Spremembe v prostorskem načrtovanju	<b>11</b>
<b>5</b>	5	Vzpostavitev in vodenje celovitega kakovostnega in javnosti odprtega informacijskega sistema za spremljanje vpliva podnebnih sprememb na kmetijstvo in gozdarstvo (npr. suše)	<b>11</b>
<b>6</b>	5	Zagotovitev ustrezne tehnološke infrastrukture laboratorijev in ustrezne tehnološke opremljenosti za namen monitoringa ter zagotavljanja ustreznega nabora analitičnih metod ter	<b>9</b>

Pri SC5 je najvišje število točk dobila potreba »Ohranjanje kmetijskih in gozdnih tal«, kjer smo pri prvem merilu gledali kazalnik erozije tal zaradi vode in sicer prizadete kmetijske površine z zmerno do močno ogroženostjo. Glede na podatke za leti 2010 in 2016 je trend v Sloveniji sicer dokaj stabilen, vendar je v primerjavi s povprečjem EU erozija tal v Sloveniji veliko večja, zato je pri tem merilu potreba prejela skupno 3,5 točke. Terenske značilnosti in tveganje erozije prsti zahtevajo prioriteto obravnavo ohranjanja kakovosti tal, ki so pogoj za konkurenčno kmetijstvo, zato smo potrebi pri merilu naslavljanja potreb dodelili najvišje število točk- 5. Pri merilu kompleksnosti naslovitve potrebe menimo, da je naslavljanje potrebe relativno kompleksno, in bi zahtevalo več kot en sam ukrep, zato potrebi dodeljujemo oceno 3. Zaradi visoke stopnje sinergije z ostalimi potrebami, je potreba pri merilu sinergij dobila 4 točke.

Druga najvišje uvrščena potreba znotraj SC5 je »Zmanjšanje negativnih vplivov kmetijstva na stanje površinskih in podzemnih voda«, pri kateri smo pri prvem merilu gledali kazalnik deleža nitratov v podzemni vodi za leti 2012 in 2017. Trend v Sloveniji je rahlo negativen, prav tako pa rahlo zaostajamo za EU povprečjem, zato je potreba pri tem merilu prejela oceno 3. Pri merilu naslavljanja potreb ugotavljamo, da so kljub sorazmerno dobremu stanju površinskih in podzemnih voda, potrebe na področju varovanja voda visoke, saj so ukrepi na področju varovanja uspešni samo, če se široko izvajajo, financiranje SKP pa je za to ključno. Potrebi zato pri drugem merilu dodeljujemo 4 točke. Pri merilu kompleksnosti naslovitve potrebe menimo, da je naslavljanje potrebe relativno kompleksno, in bi zahtevalo več kot en sam ukrep, zato potrebi dodeljujemo oceno 3. Zaradi visoke stopnje sinergije z ostalimi potrebami, je potreba pri merilu sinergij dobila 4 točke.

### **Specifični cilj 6**

<b>Mesto</b>	<b>SC</b>	<b>Potreba</b>	<b>Skupno število točk</b>
<b>1</b>	6	Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja za področje naravovarstva	<b>13</b>
<b>2</b>	6	Ohranjanje kmetijske kulturne krajine in krajinskih značilnosti	<b>12</b>
<b>2</b>	6	Ohranjanje oz. izboljšanje stanja kmetijske biotske raznovrstnosti	<b>12</b>
<b>3</b>	6	Ohranjanje oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti habitatov in vrst kmetijske krajine, zlasti na območjih Natura 2000	<b>11,5</b>
<b>4</b>	6	Ohranjanje ekosistemske storitve opráševanja z izboljšanjem življenjskega prostora divjih opráševalcev	<b>11</b>
<b>5</b>	6	Ohranjanje oz. izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti v gozdovih	<b>10</b>

Razpon skupnega števila točk prioritizacije vseh šestih potreb znotraj SC6 je relativno ozek in sicer med vrednostmi 10–13,5.

Pri SC6 je najvišje uvrščena potreba »Zagotovitev ustreznega usposabljanja, svetovanja in informiranja za področje naravovarstva«. Pri pregledu trendov in primerjavi z EU smo gledali kazalnik »Delež gospodarjev kmetij vključenih v izobraževanje/usposabljanje« in sicer za časovno vrsto od leta 2010 do 2016. Ker je trend v omenjenem obdobju stabilen, v primerjavi s povprečjem EU pa je v usposabljanja in izobraževanja vključenih več gospodarjev kmetij, je potreba pri prvem merilu prejela 1,5 točke. Ker financiranja za izobraževanje gospodarjev kmetij na področju naravovarstva in biodiverzitete v kmetijski krajini druge kot iz SKP ni, so torej sredstva SKP nujno potrebna, zato potrebi pri merilu naslavljanja potrebe dodeljemo 5 točk. Pri merilu kompleksnosti naslavljanja potreb menimo, da zadostuje sklop jasnih in razumljivih ukrepov ciljnega financiranja izobraževanj kmetov o biotski pestrosti., zato smo potrebi dodelili 4 točke. Pri merilu sinergij je potreba prejela 3 točke.

Na drugem mestu sta z enakim številom točk (12) uvrščeni dve potrebi. Za potrebo ohranjanje kmetijske kulturne krajine in krajinskih značilnosti ni na voljo primerne kazalnika za kvantitativno oceno, zato smo podali kvalitativno oceno 4 (5-20 % upad krajinskih značilnosti kot so grbinasti travniki, strmi travniki, mejice, obvodna vegetacija, visokodebelni sadovnjaki, različna zamočvirjena zemljišča v kulturni krajini, posamezna drevesa in grmi v zadnjih 10 letih). Pri drugem merilu ocenjujemo, da krajinske značilnosti kmetijske krajine potrebujejo delno podporo SKP zaradi izpada dohodka kmetov, delno pa te izpade pokrijejo krajinski elementi sami, s pozitivnimi učinki, ki jih imajo na kmetijsko pridelavo (npr. zmanjšana poraba sredstev za varstvo rastlin zaradi večje prisotnosti naravnih sovražnikov škodljivcev), zato smo dodelili oceno 4. Pri tretjem merilu menimo, da je ta potreba zelo kompleksna in vključuje številne raznolike krajinske značilnosti, zato bo potrebnih več med seboj povezanih ukrepov (ocena 1). Pri merilu sinergij je potreba prejela 3 točke.

Na drugem mestu je uvrščena tudi potreba »Ohranjanje oz. izboljšanje stanja kmetijske biotske raznovrstnosti«, za katero smo pri prvem merilu gledali kazalnik števila rejcev, ki so vložili zahtevek za kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP) – reja avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali. Podatkov na ravni EU ni na voljo, zato smo gledali samo trend za časovno vrsto od leta 2010 do 2019, ker je trend rahlo negativen pa smo potrebi dodelili 3 točke. Pri drugem merilu menimo, da je SKP financiranje delno potrebno za ohranjanje tržno nekonkurenčnih sort, zato smo potrebi dodelili 3 točke. Ker je naslavljanje potrebe lahko uspešno z enostavnimi ukrepi, samo pri merilu kompleksnosti potrebi dodelili 4 točke. Ker je potreba v sinergiji z dokaj malo potrebami, je pri merilu sinergij dobila 2 točki.

## Specifični cilj 7

Mesto	SC	Potreba	Skupno število točk
1	7	Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev	13,5
2	7	Olajšanje dostopa do sredstev za naložbe	13
2	7	Ustvarjanje novega delovnega mesta	13
		Omogočiti zagon kmetijske dejavnosti novim pristopnikom v kmetijstvo	13
3	7	Poskrbeti za prenosnika	12
4	7	Dvig usposobljenosti in prenos znanja	10,5

Pri SC7 je najvišje število točk dobila potreba »Izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev«, za katero smo pri prvem merilu gledali kazalnik deleža mladih gospodarjev kmetij. V primerjavi s povprečjem EU rahlo zaostajamo, zato je potreba dobila 3,5 točke. Zaradi neugodne velikostne strukture kmetijskih gospodarstev, nemobilnosti kmetijskih zemljišč in nezadostnega plačevanja socialnih prispevkov za pokojnino si ostareli kmetje težko privoščijo prenos kmetijskega gospodarstva na mlajšo generacijo. Brez ukrepov SKP je nemogoče pričakovati, da se bo starostna struktura na kmetijskih gospodarstvih izboljšala, zato smo pri drugem merilu potrebi dodelili 5 točk. Na izboljšanje starostne strukture kmetijskih gospodarstev najučinkoviteje vplivamo preko spodbujanja prenosa kmetijskega gospodarstva na mlajšo generacijo, kar je mogoče nasloviti z dokaj preprostimi ukrepi, zato pri merilu kompleksnosti potrebi dodeljujemo 4 točke. Potreba je v manjši meri v sinergiji z ostalimi, zato je pri merilu sinergij prejela 2 točki.

Na drugem mestu imajo isto število točk potrebe »Olajšanje dostopa do sredstev za naložbe«, »Omogočiti zagon kmetijske dejavnosti novim pristopnikom v kmetijstvo« ter »Ustvarjanje novega delovnega mesta«.

Pri potrebi »Olajšanje dostopa do sredstev za naložbe«, smo pri pregledu trendov gledali kazalnik prejete pomoči iz PRP za zagon kmetijske dejavnosti za mlade kmete za obdobje od 2016 do 2019. Ker je trend pozitiven, smo potrebi dodelili 2 točki. Pri merilu naslavljanja potreb smo potrebi dodelili 4 točke, saj je na trgu majhno število institucij, ki bi ponujala finančna sredstva za kmetijsko dejavnost, kmetje pa tako pogosto nimajo dostopa do finančnih sredstev zaradi nezadostnega zavarovanja oziroma pomanjkanja poslovne in kreditne zgodovine, zato je financiranje ukrepov iz SKP zelo pomembno. Mladi kmetje so deležni višje stopnje podpore pri naložbenih ukrepih v okviru Programa razvoja podeželja. Ob prevzemu kmetijskega gospodarstva morajo pripraviti poslovni načrt, na osnovi katerega lahko kandidirajo pri ukrepu 4.1 Naložbe na kmetijskih gospodarstvih. Pridobivanje ugodnih posojil v okviru Slovenskega regionalno razvojnega sklada pa omogoča mladim prevzemnikom tudi lažji dostop do finančnih sredstev za naložbe na kmetijskih gospodarstvih, zato smo pri tretjem merilu dali oceno 3. Ker potreba dosega visoko stopnjo sinergij z ostalimi, je pri merilu sinergij dobila 4 točke.

Pri potrebi »Ustvarjanje novega delovnega mesta«, smo pri prvem merilu podali kvalitativno oceno in sicer pri ustvarjanju delovnih mest zaostajamo za EU, predvsem zato, ker imamo povečini družinske kmetije, ki zaposlujejo člane družine, ne generirajo pa novih delovnih mest. Za ustanavljanje delovnih mest je potreba podpora iz SKP, zato potrebi dodelujemo oceno 4. Pri merilu naslavljanja potreb so zaradi neugodne velikostne strukture kmetijskih gospodarstev in prenizke stopnje specializacije investicijski ukrepi pomembni za ustvarjanje delovnih mest in povečanje dodane vrednosti na kmetijskih gospodarstvih, zato potrebi dodelujemo 3 točke. Ta potreba zahteva medsektorsko sodelovanje, vendar pa z investicijskimi ukrepi kmetijske politike lahko pogojujemo ustvarjanje novih delovnih mest v kmetijstvu in ŽPI, zato potrebi pri tretjem merilu dodelujemo 4 točke. Pri merilu sinergij je potreba dobila 2 točki, saj ne ustvarja veliko sinergij z ostalimi potrebami.

Pri potrebi »Omogočiti zagon kmetijske dejavnosti novim pristopnikom v kmetijstvo«, smo pri prvem merilu podali kvalitativno oceno in sicer pri pomoči novim kmetom nimamo konkretnih ukrepov, v privabljanju in podpori novih pristopnikov pa močno zaostajamo za EU. V prihodnjem PRP za obdobje 2021-2027 naj bi za nove pristopnike v kmetijstvo pripravili tudi poseben ukrep, zato potrebi dodelujemo oceno 5. Pri merilu naslavljanja potreb ocenjujemo, da se potreba ne more nasloviti od drugod kot iz SKP, zato zaradi pomembnosti financiranja SKP, potrebi dodelujemo oceno 5. V Sloveniji ni vzpostavljenega sistema, ki bi omogočal vključitev novih pristopnikov v kmetijstvo. Zaradi velike navezanosti ljudi na zemljo, možnost pridobivanja plačil nevezanih na proizvodnjo, velikega povpraševanja po kvalitetnih kmetijskih zemljiščih in pogosto neurejenih lastninskih (dednih) razmerij je težko na novo vzpostaviti kmetijsko gospodarstvo. V Sloveniji ne obstaja register opuščenih kmetij in razpoložljivih kmetijskih zemljišč, ki bi lahko bila na voljo novim pristopnikom v kmetijstvo, zato bi bila vzpostavitev ukrepov nov izziv. Potrebi zato pri merilu kompleksnosti dodelujemo oceno 1. Pri merilu sinergij je potreba dobila 2 točki, saj ne ustvarja veliko sinergij z ostalimi potrebami.

### **Specifični cilj 8**

<b>Mesto</b>	<b>SC</b>	<b>Potreba</b>	<b>Skupno število točk</b>
<b>1</b>	8	Spodbujanje zaposlovanja in podjetništvo na podeželju	<b>15</b>
<b>2</b>	8	Razvoj krožnega gospodarstva in biogospodarstva na podeželju	<b>14</b>
<b>3</b>	8	Spodbujanje različnih oblik sodelovanja ter izboljšanje prenosa znanja in ter informiranje deležnikov na podeželju	<b>9,5</b>
<b>4</b>	8	Razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja in zagotavljanje infrastrukturnega razvoja na podeželju	<b>9</b>
<b>5</b>	8	Socialna vključenost vseh prebivalcev	<b>7</b>

Pri SC8 je najvišje prioritizirana potreba »Spodbujanje zaposlovanja in podjetništvo na podeželju«. Pri prvem merilo smo vzeli kazalnik stopnje podjetniškega dohodka na PDM za časovno vrsto od 2010 do 2019. Trend v Sloveniji je sicer stabilen, vendar pa močno zaostajamo pri primerjavi s povprečjem EU, zato je potreba tu dobila 4 točke. Pri drugem merilu smo potrebi dodelili 3 točke, saj sta aktivna politika zaposlovanja in razvoj podjetništva na podeželju v veliki meri odvisna od ukrepov, ki so pristojnosti Ministrstva za gospodarstvo, zato financiranje ukrepov iz SKP ni edino in ključno za naslavljanje te potrebe. Ker je programiranje ukrepov za naslovitev te potrebe relativno enostavno, potrebi pri merilu kompleksnosti dodeljujemo 4 točke. Ker potreba dosega visoko stopnjo sinergij z ostalimi, je pri merilu sinergij dobila 4 točke.

Drugo uvrščena potreba je »Razvoj krožnega gospodarstva in biogospodarstva na podeželju«, za katero smo pri prvem merilu gledali kazalnik bruto dodane vrednosti biogospodarstva v Sloveniji za časovno vrsto od 2010 do 2017. Podatkov na ravni EU ni na voljo, zato smo gledali samo trend v Sloveniji in zaradi rahlo pozitivnega trenda glede na prvo merilo potrebi dodeljujemo 3 točke. Učinkovito in trajnostno upravljanje naravnih virov zahteva usklajeno delovanje znotraj celotne kmetijsko živilske verige, potrebno pa je tudi razširiti bazo znanja in spodbuditi tehnološki razvoj, kar trg sam, brez financiranja SKP uspešno ne more doseči. Pri drugem merilu zato potrebi dodeljujemo 4 točke. Pri merilu kompleksnosti naslavljanja ukrepov ugotavljamo, da je pri zasledovanju naslovitve potrebe potrebno zagotoviti podporo raznim deležnikom v okviru različnih specifičnih ciljev, saj je potreben horizontalni pristop. Naslovitev potrebe je zato kompleksna in potrebuje več ukrepov, zaradi česar pri tem merilu potrebi dodeljujemo 2 točki. Potreba je v sinergiji z večino potreb, zato je pri merilu sinergij prejela oceno 5.

### **Specifični cilj 9**

<b>Mesto</b>	<b>SC</b>	<b>Potreba</b>	<b>Skupno število točk</b>
<b>1</b>	9	Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje	<b>12</b>
<b>2</b>	9	Zmanjšati rabo FFS	<b>11</b>
<b>3</b>	9	Zmanjševanje izgub in odpadkov hrane	<b>9</b>
<b>4</b>	9	Za bolj skrbno »upravljanje« s protimikrobnimi zdravili/antibiotiki za zdravljenje živali	<b>8</b>

Najvišje glede na prioritizacijo SC9 je uvrščena potreba »Zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje«. Pri prvem merilu smo uporabili kvalitativno oceno in sicer se v Sloveniji na nekaterih področjih živinoreje kljub dosedanjim ukrepom SKP (predvsem sofinanciranja v investicije in krepitev v konkurenčnost sektorjev) spremembe tehnologij izvajajo (pre)počasi. Razlogi pa niso zgolj ali pretežno ekonomski. Medtem, ko so drugi živinorejski sektorji zaradi same narave dela v

boljšem izhodišču, pa za del sektorja govedoreje, predvsem so to kmetije s prirejo mleka in mešano govedorejo, prehod na prosto rejo ali rejo z vključenimi izpusti in/ali pašo ni enostaven. Vezana reja molznic, plemenskih telic in pitovnih živali je značilna in v regiji še kar pogosta, zato bi nenadne zaostritve pri pogojih reje naše reje kljub konkurenčnosti sektorjev privedle do brezizhodnih položajev. V najboljšem primeru v preusmeritev v rejo krav doжил (manj v pitanje), kar pa na dolgi rok za številne ob zmanjšanju konkurenčnosti pomeni tudi najslabši scenarij, tj. prekinitev kmetijske dejavnosti. Ocenjujemo, da je prioriteta z leti in pretekom več programskih obdobj pridobila na pomenu, kar pa pomeni iskanje rešitev tudi širše kot le v okviru SKP (npr. naložbe), zato potrebi dodelujemo oceno 5. Podpore SKP za potrebo niso močno izražene, če v to ne štejemo sinergije učinkov podpor SKP za doseganje potreb drugih specifičnih ciljev (investicije v sodobne tehnologije reje, inovacije, znanje o prehrani živali, sheme kakovosti, ekološko kmetijstvo (EK), KOPOP, itd.). Analiza stanja je pokazala, da Slovenija sodi med države z nizko rabo protimikrobnih zdravil. K temu prispeva tudi sama struktura slovenskega kmetijstva, naravne danosti, ki onemogočajo koncentracij in nenehnega povečevanja obsega reje itd. Na tem mestu je podpora SKP smiselna pri zagotavljanju sistema sledljivosti in nadzora nad rabo protimikrobnih sredstev, zato potrebi dodelujemo oceno 2. Na zagotavljanje živalim prilagojenih načinov reje neposredno in posredno vplivamo s kombinacijo nekaj ukrepov PRP, zato smo pri tretjem merilu podali oceno 3. Pri sinergijah je potreba dosegla 2 točki.

Na drugo mesto je uvrščena potreba SC9 »Zmanjšati rabo FFS«. Pri prvem merilu smo gledali kazalnik prodaje fitofarmacevtskih sredstev za obdobje od 2011 do 2018. Ker količine prodanih FFS na moremo primerjati s povprečjem EU, samo gledali samo trend v Sloveniji. Ta, za katerega vidimo, da je relativno stabilen, vendar se prodaja FFS bistveno ne zmanjšuje, zato pri prvem merilu potrebi dodeljujemo oceno 3. Podpore SKP za potrebo niso močno izražene, če v to ne štejemo sinergije učinkov podpor SKP za doseganje potreb drugih SC (investicije v sodobne tehnologije pridelave, inovacije, znanja o prehrani in zdravstvenem varstvu rastlin, EK, KOPOP, itd.). K relativno nizki porabi FFS v Sloveniji prispeva poleg zakonskih omejitev ter majhnosti trga za prodajo FFS tudi sama struktura slovenskega kmetijstva, ter naravne danosti, ki onemogočajo koncentracijo in nenehno povečevanje obsega pridelave. Na tem mestu je podpora SKP smiselna pri vzpostavitvi in zagotavljanju poenotenega sistema izdajanja dovoljen za rabo FFS, sledljivosti in nadzora nad rabo FFS na celotnem območju EU, ni pa edini in nujni vir financiranja ukrepov, zato potrebi pri merilu naslavljanja potreb dodeljujemo 2 točki. Na zmanjšanje rabe FFS neposredno vplivamo že s številnimi ukrepi PRP, posredno pa že z merili za pridobitev drugih plačil SKP, zato naslovitev ni zelo kompleksna, še vedno pa je potrebnih več ukrepov, zato pri kompleksnosti podajamo oceno 3. Pri merilu sinergij je potreba prejela 3 točke.

## Priloge

**Priloga 1: Izračun prioritizacije potreb glede na merila (excel datoteka)**





## ZAVRnitev ODGOVORNOSTI

Pričujoče gradivo in informacije v njem so delo družbe Deloitte Slovenija in imajo namen posredovati splošne informacije o določeni temi ali temah ter te teme ali tem ne obravnavajo izčrpno.

Skladno s pravkar navedenim informacije v tem gradivu ne predstavljajo računovodskih, davčnih, pravnih, naložbenih ali drugih strokovnih nasvetov ali storitev. Te informacije vam niso podane z namenom, da bi se nanje zanašali kot na edino osnovo pri sprejemanju odločitev, ki lahko vplivajo na vaše poslovanje. Preden sprejmete kakršnokoli odločitev ali ukrep, ki lahko vpliva na vaše osebne finance ali poslovanje, se morate posvetovati z usposobljenim strokovnim svetovalcem.

To gradivo in informacije v njem so posredovane v pričujoči obliki, družba Deloitte Slovenija pa ne podaja nobenih implicitnih ali eksplicitnih izjav ali jamstev glede tega gradiva ali informacij v njem. Brez omejevanja slednjega družba Deloitte Slovenija ne jamči, da so to gradivo ali informacije v njem brez napak ali da izpolnjujejo kakršnakoli specifična merila uspešnosti ali kakovosti. Družba Deloitte Slovenija izrecno zavrača vsa implicitna jamstva, vključno, vendar ne omejeno na jamstva o tržnosti, lastništvu, primernosti za določen namen, nekršitvi, združljivosti, varnosti in točnosti.

To gradivo in informacije v njem tako uporabljate na lastno odgovornost ter nase prevzimate polno odgovornost in tveganje izgube, ki jo lahko utrpite zaradi uporabe tega gradiva ali informacij v njem. Družba Deloitte Slovenija ne bo odgovorna za nobeno posebno, posredno, postransko, posledično ali dodatno odškodnino oz. kakršnokoli drugo škodo, najsi se pojavi zaradi pogodbe, zakona, kazenskega prava (vključno, vendar ne omejeno na malomarnost) ali drugega v povezavi z uporabo tega gradiva ali informacij v njem.

Če karkoli od zgoraj navedenega iz kakršnegakoli razloga ni v celoti izvršljivo, ostalo še vedno ostane v veljavi.